

Behandling og en kirkelig Afgjørelse. Hvor er det organiske Led af Folkekirken, som Kirke, der skal tale, forhandle og beslutte? Med selve Forfatningen, tilstaaer jeg, er det forsaavidt en anden Sag, thi det er, Gud være lovet, saa, at Kirken ikke falder, fordi dens ydre Forhold forandres paa en uafhængsom eller uheldig Maade; men dog ere de ydre Forhold i en vis Grad Understøttelsesmidlet for det Indre, for den aandelige Gjerning, og vi haabe derfor, at de, der ansee sig for berettigede til at forandre Kirkens Forfatning, ogsaa kun ville forandre den paa de Punkter, hvor den ikke angriber Læren, Betsjænsel eller hvad der hører til Kirkens inderste aandelige Livsbetingelse. Selve Forfatningen vil dog ikke kunne saaledes siges at være priisgiven til Folkets Repræsentation, fordi Kirken er en Folkekirke, et Ord, der er sammensat af tvende Led; den er ikke blot Folkets, men ogsaa en Kirke, og den er angivet som den Kirke, der er den evangelisk-lutheriske. Og hvad er Grundsætningen i den evangelisk-lutheriske Kirke for Lovgivningens Udøvelse, ikke alene i Henseende til Lærebegreb og Ritus — som jeg før omtalte — men ogsaa i Henseende til den ydre Forfatning? Det er, mine Herrer, som De vel mange Gange fra Luthers egne Dage have hørt gjentaget i de 300 Aar, det er: At Lovgivningen udøves af Landsherren med Theologernes Raad. Landsherren har nu skiftet sin Magt med Landets Borgere, men disse to danne dog kun den ene Side af det, den lutheriske Kirke stiller som Kirkens sthyrende og lovgivende Organ. Det gjælder vel derfor enhver Forfatningsforandring, at den burde forberedes gennem Theologernes Raad, før den bliver fastslaaet som Lov, men det gjælder dobbelt om enhver Forfatningsforandring, der er af en saa indgribende Bestaffenhed, som den tilshneladende lille Forfatningsforandring, der er forelagt i disse saa Paragrafer. Det er allerede af de to næstforegaaende Talere klart viist, hvor megen indgribende Betydning denne Foranstaltning vil have i Kirken, og jeg skal ikke her søge at fremstille det

for min Sjæl svævende sørgelige Billede af den Stilling, hvori ogsaa denne Lov vil bringe mangen En af de unge Mænd, der med Ridkjærheden, større end Besindigheden og Erfaringen, kaste sig ind i en Virksomhed, hvor baade ydre Forhold og indre aandelig Udviklingsgang saa let kan bringe ham bort fra et smukt, sjønt og betydningsfuldt Livsmaal, han under andre Omstændigheder kunde have tjent lykkeligt, værdigt og hæderligt. Det blev sagt, at en saadan Foranstaltning skulde tjene til at værne imod Udtræderes og Sværmendes Indflydelse. Ja, om den kunde! Men turde jeg ikke ved Siden deraf stille den sørgelige Mulighed, at mangen ung Mand, i sin Ridkjærhed, greben af ædle og smukke Tanker, vilde forsøge at føre ind i Livet strax det Ideal, som saalidet svarer til den virkelige Verden? Og hvad bliver den, der bryder med Virkeligheden for at sætte Idealet i Virkelighedens Sted? — Der er paa mangfoldige Steder smaa Samfund af den lutheriske Konfession; der blev nævnt et stort, hvis Stifter er almindelig bekendt; men dette er langt fra det eneste. Paa mange Steder har mangen from Mand følt, at naar han ret med Luther troede og bekendte Herren, kunde han ikke godt gjøre det med den større Mængde, i hvis Midte han befandt sig; da dannede han en lille Kreds om sig, men det varede ikke længe, før denne Kreds deels sprængtes, deels førte dem, der rare i den, langt bort fra den nyttige Sandhed, der er gavnlig baade for dette Liv og det tilkommende.

Denne Lov er indgribende, navnlig i Lærevirksomheden. — Der kan gives indgribende Love, som tildeels Sognebaandsloven efter min Mening er, Love, der gribe ind i Kirkens udvortes Forhold, og med dem kunne vi vel lade os forføne, men denne er indgribende i den Side af Kirkens Liv og Orden, som er den vigtigste af alle, i Lærevirksomheden. Hidtil sendte vi til enhver Kreds Lærere, at de, saa godt, som Herren vilde give dem Kraft til, skulde være Sjælesørgere og Lærere for Alle dem, der vare i den Kreds.